

เรื่อง ประเพณีโล้ชิงช้า

รายละเอียด

ประเพณีโล้ชิงช้า (แย่งขู่อ่าเผ่ว)จะมีการจัดขึ้นทุกๆ ปี ประมาณปลายเดือนสิงหาคมถึงต้นเดือนกันยายน ซึ่งจะตรงกับช่วงที่ผลผลิตกำลังออกงาม และพร้อมที่จะเก็บเกี่ยวในอีกไม่กี่วัน ในระหว่างนี้อาชาจะตายหญ้าในไร่ข้าวเป็นครั้งสุดท้าย หลังจากตายหญ้าแล้วก็รอการเก็บเกี่ยว ตรงกับเดือนของอาชาคือ “ฉอลาบาลา” ชนเผ่าอาชาก็ถือว่าประเพณีนี้เป็นพิธีกรรมที่มีคุณค่ามากด้วยภูมิปัญญาที่ใช้ในการส่งเสริมความรู้แล้ว ยังเกี่ยวพันกับการดำรงชีวิตประจำวันของชนเผ่าอาชาก็อีกมากมาย ทั้งยังเป็นประเพณีที่ให้ความสำคัญกับผู้หญิง ผู้หญิงอาชาก็พร้อมใจกันแต่งกายด้วยเครื่องทรงต่างๆ อย่างสวยงามเป็นกรณีพิเศษในเทศกาลนี้ เพื่อยกระดับชั้นวัยสาวตามขั้นตอน แสดงให้คนในชุมชนได้เห็น พร้อมทั้งขึ้นโล้ชิงช้า และร้องเพลงทั้งลักษณะเดี่ยวและคู่ ในการจัดประเพณีโล้ชิงช้าแต่ละปีของอาชา จะต้องมีฝนตกลงมา ถ้าปีไหนเกิดฝนไม่ตก อาชาก็ถือว่าไม่ดี ผลผลิตที่ออกมาจะไม่งอกงาม มีระยะเวลาในการจัดรวม 4 วันด้วยกัน ดังนี้

วันที่ 1 จำแบ: เป็นวันแรกของพิธีกรรม ผู้หญิงอาชาก็จะแต่งตัวด้วยชุดประจำเผ่าเต็มยศแล้วออกไปดักน้ำที่บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ เพื่อจะนำมาใช้ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา โดยน้ำที่ดักมาจากบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ อาชาก็เรียกว่า “อ็จ้ออ็ซ้อ” และในวันนี้ก็มีการตำข้าวปุก “ห่อถ่อง” ข้าวปุก หรือห่อถ่อง คือ ข้าวที่ได้จากการตำอย่างละเอียด โดยก่อนที่จะตำก็จะนำข้าวสาร (ข้าวเหนียว) แช่ไว้ประมาณ 1 คืน พอรุ่งเช้าก็นำมาหนึ่ง หลังจากหนึ่งเสร็จหรือได้ที่แล้ว ก็จะมีการโปรยด้วยน้ำอีกรอบหนึ่งแล้วก็ทิ้งต่อ ระหว่างที่รอข้าวสุกจะมีการตำงาผสมเกลือไปด้วย เพื่อไม่ให้ข้าวเหนียวที่ตำติดมือเวลานำมาปั้นข้าวปุกซึ่งต้องใช้ในการทำพิธีเช่นกัน

วันที่ 2 วันสร้างชิงช้า: เป็นวันที่ทุกคนจะมารวมตัวกันที่บ้านของผู้นำศาสนา “โจ้วมา” เพื่อจะปรึกษาและแบ่งงานในการจะปลูกสร้างชิงช้าใหญ่ของชุมชน หรือเรียกว่า “หล่าฉ่อ” ในวันนี้จะไม่มีการทำพิธีใดๆ ทั้งสิ้น แม้กระทั่งสัตว์ก็จะไม่ฆ่า หลังจากก่อสร้างเสร็จจะมีพิธีเปิดโล้ชิงช้าโดย “โจ้วมา” จะเป็นผู้เปิดโล้ก่อน จากนั้นทุกคนก็สามารถโล้ได้ นอกจากนี้ทุกครัวเรือนจะต้องสร้างชิงช้าเล็กไว้ที่หน้าบ้านของตนเองอีกด้วย เพื่อให้ลูกหลานของตนเล่นด้วย เพราะถือว่าเป็นพิธี

วันที่ 3 วัน ล้อดา อ่าเผ่ว: ถือเป็นวันพิธีใหญ่ มีการเลี้ยงฉลองกันทุกครัวเรือน พร้อมทั้งมีการเชิญผู้อาวุโส หรือแขกต่างหมู่บ้านมาร่วมรับประทานอาหารในบ้านของตน

วันที่ 4 จำสา: เป็นวันสุดท้ายของพิธีกรรม สำหรับในวันนี้จะไม่มีการประกอบพิธีกรรมอะไรทั้งสิ้น นอกจากพากันมาโล้ชิงช้า เพราะเป็นวันสุดท้ายที่จะได้โล้ในปีนี้ แต่พอตะวันตกดิน หรือประมาณ 18.00 น. ผู้นำศาสนาก็จะทำการเก็บเชือกของชิงช้า โดยการมามัดติดกับเสาชิงช้า ถือว่าบรรยากาศในการโล้ชิงช้าก็ได้จบลงเพียงเท่านี้ และหลังอาหารค่ำก็จะทำการเก็บเครื่องเช่นไหต่างๆ เข้าไว้ที่เดิม ถือว่าเสร็จสิ้นพิธีกรรม

ภาพโดย : <https://www.innnews.co.th/images/news/2013/6/478983-03.jpg>

คำสำคัญ : ประเพณีไล่ชิงช้า

ที่มา : <http://www.sawadee.co.th/thailand/hilltribes/akha.html#Cultural>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2017-02-25

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=169&code_db=610004&code_type=05

The Office Of Academic Resource Information And Technology